

משרד המשפטים

דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר, 2017

תוכן העניינים

עמוד

2	דוח רואי החשבון המבקרים
3	דוחות על המצב הכספי
4	דוחות על הביצוע הכספי
5	דוחות על השינויים בגרעון
6	דוחות על תזרימי המזומנים
7-24	באורים לדוחות הכספיים
25	נספח א' - דוח ביצוע תקציב ההוצאות לפי תחומי פעולה (לא מבוקר)
26	נספח ב' - דוח שינויים בתקציב ההוצאות (ברוטו) לפי תחומי פעולה (לא מבוקר)
26	נספח ג' - דוח התאמת גרעון חשבונאי לגרעון תקציבי (לא מבוקר)

Building a better
working world

טל. +972-2-6471000
פקס +972-2-6741012
ey.com

קוסט פורר גבאי את קסירר
הרטום 8, הר חוצבים
ירושלים

דוח רואי החשבון המבקרים של משרד המשפטים

המוגש לחשב הכללי של ממשלת ישראל

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של משרד המשפטים (להלן - "המשרד") לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 ואת הדוחות על הביצוע הכספי, הדוחות על השינויים בגרעון והדוחות על תזרימי המזומנים של המשרד לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הנהלת המשרד. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי ההנהלה של המשרד וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באותן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של המשרד לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 ואת הביצוע הכספי, השינויים בגרעון ותזרימי המזומנים של המשרד לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים בהתאם לתקני חשבונאות ממשלתיים של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ממשלתית.

קוסט פורר גבאי את קסירר

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

ירושלים
13 במרס, 2018

ליום 31 בדצמבר		באור	
2016	2017		
אלפי ש"ח			
<u>נכסים שוטפים</u>			
1,013	1,045	3	פקדונות בנאמנות
46,000	75,135	4	חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין
1,515	1,591	5	חייבים בגין עסקאות חליפין
1,873	3,376	6	חייבים ויתרות טובה אחרים
<u>50,401</u>	<u>81,147</u>		
<u>נכסים לא שוטפים</u>			
47,195	56,613	7	יתרות חובה לזמן ארוך
94,036	120,589	8	רכוש קבוע
200,794	245,790	9	נכסים בלתי מוחשיים
<u>342,025</u>	<u>422,992</u>		
<u>392,426</u>	<u>504,139</u>		
<u>התחייבויות שוטפות</u>			
105,839	112,131	10	זכאים ויתרות זכות
197,473	205,259	11	התחייבויות בגין תמיכות
<u>303,312</u>	<u>317,390</u>		
<u>התחייבויות לא שוטפות</u>			
149,413	167,517	12	התחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד
32,187	24,092	13	הפרשה לתביעות משפטיות
<u>181,600</u>	<u>191,609</u>		
		13	<u>התחייבויות תלויות</u>
<u>(92,486)</u>	<u>(4,860)</u>		גרעון
<u>392,426</u>	<u>504,139</u>		

הבאורים המצורפים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

 רונן דוד
 חשב בכיר
 משרד המשפטים

 אמי פלמור
 המנהלת הכללית
 משרד המשפטים

13 במרס, 2018
 תאריך אישור הדוחות הכספיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		באור	
2016	2017		
אלפי ש"ח			
הכנסות			
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין			
1,090,291	1,258,515		הכנסות מתקציב
666,150	694,028	14	הכנסות מאגרות
78,349	77,451	15	הכנסות מהעברות
11,899	13,449	16	הכנסות אחרות
<u>1,846,689</u>	<u>2,043,443</u>		
5,691	5,839	17	הכנסות מעסקאות חליפין
<u>1,852,380</u>	<u>2,049,282</u>		סה"כ הכנסות
הוצאות			
1,016,725	1,113,825	18	שכר עבודה והטבות לעובדים
543,064	528,754	19	הנהלה וכלליות
302,803	321,443	20	תמיכות
11,544	14,767		פרסום ויחסי ציבור
3,939	3,844		הוצאות מימון, נטו
830	700		הוצאות השתתפות
<u>1,878,905</u>	<u>1,983,333</u>		סה"כ הוצאות
<u>(26,525)</u>	<u>65,949</u>		עודף (גרעון) לשנה

הבאורים המצורפים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

<u>סה"כ</u> <u>אלפי ש"ח</u>	
(89,651)	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2016</u>
23,690	קרן הון בגין פנסיה תקציבית (*)
<u>(26,525)</u>	גרעון לשנה
(92,486)	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016</u>
21,677	קרן הון בגין פנסיה תקציבית (*)
<u>65,949</u>	עודף לשנה
<u>(4,860)</u>	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017</u>

(*) ראה באור 2 טו.

הבאורים המצורפים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
אלפי ש"ח		
		<u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת</u>
(26,525)	65,949	עודף (גרעון) לשנה
100,232	54,695	התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (א)
73,707	120,644	מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת
		<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
(30,290)	(50,301)	רכישת רכוש קבוע
(43,417)	(70,343)	הקמת נכסים בלתי מוחשיים
(73,707)	(120,644)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
-	-	שינוי במזומנים ויתרת מזומנים לתחילת השנה ולסופה

(א) התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

		הכנסות והוצאות שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים:
40,329	49,039	פחת והפחונות
23,690	21,677	הוצאות בגין פנסיה תקציבית - רישום כנגד קרן הון
6	56	הפסד הון ממימוש רכוש קבוע
64,025	70,772	שינויים בסעיפי נכסים והתחייבויות:
283	(32)	ירידה (עלייה) בפקדונות בנאמנות
3,612	(30,714)	ירידה (עלייה) בחייבים ויתרות חובה
10,055	(9,418)	ירידה (עלייה) ביתרות חובה לזמן ארוך
(2,024)	6,292	עלייה (ירידה) בזכאים ויתרות זכות
1,473	7,786	עלייה בהתחייבויות בגין תמיכות
6,392	18,104	עלייה בהתחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד
16,416	(8,095)	עלייה (ירידה) בהפרשה לתביעות משפטיות
36,207	(16,077)	
100,232	54,695	

הבאורים המצורפים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באור 1: - כללי

א. רקע

משרד המשפטים הוא משרד מטה מרכזי של ממשלת ישראל הפועל לעשיית צדק ולשירות הציבור בתחום המשפט בהתאם למדיניות הממשלה, תוך הגנה על שלטון החוק, על זכויות האדם ועל ערכי היסוד של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, שבה הכול שווים בפני החוק.

המשרד אמון על שורה ארוכה של נושאים ותחומי פעילות משפטיים ומקצועיים שונים, ובין תפקידיו העיקריים:

- ארגון מערכות בתי המשפט, בתי הדין וההוצאה לפועל
- הכנת נוסח החקיקה הממשלתית, ליווי החקיקה הפרטית ופרסום הרשומות
- ייעוץ משפטי לממשלה ולמשרדה
- אכיפת החוק הפלילי באמצעות מערכת התביעה הכללית
- ייצוג המדינה בפני ערכאות שיפוטיות ומעין שיפוטיות
- ביצוע חוקים ששר המשפטים ממונה על ביצועם, ובכלל זה מתן שירותים משפטיים
- ואסדרה בתחומים משפטיים ומקצועיים מגוונים

במשרד המשפטים נכללים, בין היתר, היחידות והמערכים הבאים: הייעוץ המשפטי לממשלה ומחלקת ייעוץ וחקיקה, פרקליטות המדינה, הסיוע המשפטי האזרחי, הסנגוריה הציבורית, אגף האפוסטרופוס הכללי וכונס הנכסים הרשמי, אגף רישום והסדר מקרקעין, אגף שומת מקרקעין, נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, רשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, הרשות להגנת הפרטיות, רשות הפטנטים, רשות התאגידים, נציבות תלונות הציבור על שופטים, נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות, בתי הדין השרעיים, בתי הדין הדתיים הדרוזיים, מחלקת חנינות, מערכת 'רשומות', בתי הדין המינהליים לפי חוק הכניסה לישראל, מינהל הוועדה הציבורית לקביעת ייעודם של עיזבונות לטובת המדינה, יחידה לענייני העדות הנוצריות, המרות דת וברית הזוגיות, היחידה הממשלתית לחופש המידע, יחידת תיאום המאבק בסחר בבני אדם, יחידת תאום המאבק בגזענות, יחידת הממונה על העזרה המשפטית מול המועצה הפלסטינית, יחידת הממונה על בירור תלונות נחקרים בשירות הביטחון הכללי וכן יחידות מטה הנהלת המשרד.

המשרד אמון על הסדרה ורישוי מקצועות בתחומים משפטיים ומקצועיים שונים ובהם רואי חשבון, מתווכים במקרקעין, שמאי מקרקעין, חוקרים פרטיים, שירותי שמירה, נוטריונים, עורכי פטנטים וטוענים שרעיים.

שרת המשפטים אחראית על-פי חוק על מינהל בתי המשפט באמצעות הנהלת בתי המשפט שהינה יחידת סמך, וכן על רשות האכיפה והגביה שאף היא יחידת סמך במסגרתה פועלים מערכת ההוצאה לפועל והמרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות. יחידות הסמך האמורות פועלות באופן עצמאי ומקיימות דיווח כספי נפרד, ולפיכך אינן נכללות בדוחות כספיים אלו.

ב. פעילות אגף האפוסטרופוס הכללי וכונס הנכסים הרשמי

אגף האפוסטרופוס הכללי וכונס הנכסים הרשמי במשרד (להלן- "האפוסטרופוס הכללי"), עוסק בין השאר בניהול נכסים עזובים, ניהול כספי נעדרים, ניהול רכוש מחולט, ניהול כספי פושטי רגל וחברות בפירוק, ניהול כספי קטינים, יתומים וניהול עיזבונות לטובת המדינה. האפוסטרופוס הכללי מנהל בעיקרו כנאמן כספים של אנשים פרטיים, שאינם כספים של המדינה. למשרד המשפטים אין יכולת להתוות את הפעילות של האפוסטרופוס הכללי ולפיכך עיקר הנתונים הכספיים של האגף לא מאוחדים בדוח זה.

באור 1: - כללי (המשך)

ג. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

המשרד	- משרד המשפטים.
הממשלה	- ממשלת מדינת ישראל.
חברה ממשלתית	- חברה ממשלתית או חברה מעורבת כהגדרתן בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975.
החשב הכללי	- אגף החשב הכללי במשרד האוצר.
שווי הוגן	- הסכום שבו ניתן להחליף נכס, או לסלק התחייבות, בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון שאינם קשורים, הפועלים בצורה מושכלת.
הוראות תכ"ם	- הוראות תקנון כספים ומשק המתפרסמות על ידי החשב הכללי, המסדירות התנהלות תקינה בנושא כספים ומשק, והמחייבות כל גוף או גורם במגזר הממשלתי לפעול על פיהן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. הצהרה לגבי יישום תקני חשבונאות ממשלתיים

הדוחות הכספיים של המשרד (להלן - "הדוחות הכספיים") ערוכים בהתאם לתקני חשבונאות ממשלתיים המפורסמים על-ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ממשלתית ובהתאם להוראות התכ"ם. תקנים אלה מבוססים על תקני חשבונאות בינלאומיים למגזר הציבורי (IPSAS) המפורסמים על-ידי הוועדה הבינלאומית לתקני חשבונאות למגזר הציבורי (IPSASB).

2. בסיס המדידה ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים נערכו על בסיס העלות ההיסטורית, למעט נכסים והתחייבויות שונים המוצגים על בסיס מדידה אחר, כמפורט בבאורים לדוחות הכספיים. עיקרי המדיניות החשבונאית המתוארים להלן, יושמו באופן עקבי ביחס לכל השנים המוצגות.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

3. שימוש באומדנים

בעת הכנתם של הדוחות הכספיים, עריכתם והצגתם על פי כללי החשבונאות המקובלים, נדרשת הנהלת המשרד להשתמש בשיקול דעת, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל סכומים של נכסים והתחייבויות. מעצם טיבם של אומדנים והנחות, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים נדרשת הנהלת המשרד להניח הנחות באשר לנסיבות ולאיודעים הכרוכים באי וודאות משמעותיות. בשיקול הדעת בקביעת האומדנים, מתבססת ההנהלה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים, וכן על הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

מידע בדבר הנחות שהניח המשרד לגבי העתיד וגורמים עיקריים אחרים לחוסר ודאות בקשר לאומדנים, שקיים סיכון משמעותי שתוצאתם תהייה תיאום מהותי לערכים בספרים של נכסים והתחייבויות במהלך שנת הכספים הבאה, נכלל בבאורים הבאים:

א. אורך חיים שימושיים של רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים עם אורך חיים מוגדר

כאמור בבאור 2 ח' בדבר רכוש קבוע ובאור 2 ט' בדבר נכסים בלתי מוחשיים, הנהלת המשרד בוחנת בכל תקופת דיווח שנתית את אומדן אורך החיים השימושיים של פריטי רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים עם אורך חיים מוגדר. שינויים בהערכות הנהלת המשרד עשויים להשפיע מהותית על הערכים בספרים של פריטי רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים ועל הוצאות הפחת/ הפחתה הנזקפות לדוח על הביצוע הכספי.

ב. הכנסות לקבל מחובות אגרות רשם החברות והשותפויות

המשרד מכיר בהכנסות לקבל בגין אגרות רשם החברות והשותפויות בגין השנים שקדמו לתאריך הדיווח, וזאת בהתאם להערכות המתבססות על ניסיון העבר בגין גבייה בתקופות מאוחרות לתקופה בגינה נגבית האגרה ובהתאם לגבייה בפועל לאחר תאריך הדיווח בגין תקופות קודמות. ראה גם באור 4.

ג. הפרשות בגין התחייבויות לתשלום לנותני שירותים בסנגוריה הציבורית ובסיוע המשפטי

בהעדר רישום פנימי לגבי ההתחייבויות לעורכי דין חיצוניים לתאריך הדיווח, המשרד אומד את סכום ההתחייבויות בגין שירותים שניתנו על ידי גורמים חיצוניים (בעיקר עו"ד חיצוניים), על בסיס תשלומים ששולמו לאחר תאריך הדיווח בגין שירותים שניתנו לפני תאריך הדיווח, ובהתאם לניסיון העבר לגבי תשלומים שצפוי שישולמו בגין שירותים אלו.

ד. התחייבויות תלויות והפרשה לתביעות משפטיות

הנהלת המשרד, בהסתמך על חוות דעתם של היועצים המשפטיים של המשרד, קובעת את סיכויי תביעות משפטיות שהוגשו כנגד המשרד, במידת האפשר, ועל פיהם נאמד הסכום אותו יש לכלול כהפרשה בדוחות הכספיים. הערכות אלה מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים וכן על ניסיון העבר. תוצאות התביעות בפועל עלולות להיות שונות מהערכות אלה דבר שעשוי לגרום לביטול או יצירת הפרשה בגין תביעה. לפרטים נוספים ראה באור 13, בדבר הפרשה לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

4. תקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי של המשרד הינה שנה. לפיכך, הנכסים השוטפים וההתחייבויות השוטפות כוללים פריטים המיועדים והצפויים להתממש בתקופת המחזור התפעולי העוקבת.

ב. מטבע הפעילות

הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של המשרד, ומעוגלים לאלף הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית שבה פועל המשרד ואת עסקאותיו.

ג. הפרשה לחובות מסופקים

ההפרשה לחובות מסופקים מחושבת באופן ספציפי בגין חובות מזוהים אשר, לדעת הנהלת המשרד, גבייתם מוטלת בספק. המשרד רושם בדוחות על הביצוע הכספי בסעיף "חובות מסופקים" את הסכומים בגין שינוי הפרשה לחובות מסופקים או גבית חוב שהוכר כאבוד בשנים קודמות.

ד. הפרשות

הפרשות מוכרות בדוחות הכספיים כאשר מתקיימים התנאים הבאים במצטבר: קיימת למשרד מחויבות (משפטית או משתמעת) בהווה כתוצאה מאירועי העבר, צפוי שיידרש תזרים שלילי של משאבים המגלמים הטבות כלכליות או פוטנציאל שירות כדי לסלקה וניתן לערוך אומדן מהימן של סכום המחויבות.

הסכום המוכר כהפרשה, הינו האומדן הטוב ביותר של הוצאה הנדרשת לסילוק המחויבות הקיימת במועד הדיווח. כאשר ההשפעה של ערך הזמן הינה מהותית, סכום ההפרשה יימדד לפי הערך הנוכחי של היציאות החזויות לסילוק המחויבות. הערך בספרים של ההפרשה מותאם בכל תקופה על מנת לשקף את חלוף הזמן. סכום התיאום מוכר כהוצאות ריבית.

ה. תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר מתקיימים התנאים הבאים במצטבר: למשרד קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי המשרד יידרש למשאביו הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד את המחויבות באופן מהימן.

ו. פקדונות בנאמנות

פקדונות בתאגידים בנקאיים לזמן קצר המוחזקים בנאמנות עבור צד ג' ואשר קיימת מגבלה לגבי אופן השימוש בהם. הפקדונות מוצגים בהתאם לתנאי הפקדתם (ראה באור 3).

ז. הכנסות לקבל

הכנסות לקבל אשר נכללו בדוח על המצב הכספי, נובעות בעיקר מאגרות תקופתיות של רשות החברות והשותפויות אשר נוצרה זכאות לקבלן בשנת הדו"ח ובשנים שקדמו לה, ואשר התשלום בפועל בגינן צפוי להתקבל בשנים הבאות, בהתאם להערכת ההנהלה. הערכת סכום לקבל זה כרוכה במרכיב של אי ודאות (ראה באור 4).

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. רכוש קבוע

1. הכרה ומדידה

רכוש קבוע מוכר לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות שניתן לייחסן במישרין לרכישת רכוש קבוע או להקמתו לשם הבאתו למיקום ולמצב הדרושים לצורך הפעלתו באופן שבו התכוונה ההנהלה. כאשר נכס מתקבל ללא עלות, או בעלות סמלית, עלותו היא שוויו ההוגן במועד קבלתו.

בתקופות שלאחר ההכרה לראשונה פרטי רכוש קבוע נמדדים לפי עלותם בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו (ראה באור 2 י').

רווח או הפסד הנובע מגריעת פריט רכוש קבוע ייקבע כהפרש בין התמורה נטו מהמימוש, אם קיימת, לבין הערך בספרים של הפריט, וירשם כהכנסות או הוצאות, לפי העניין, בדוח על הביצוע הכספי.

2. עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע ועלויות עוקבות אחרות מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט, אם צפוי כי התועלת הכלכלית העתידית או פוטנציאל השירות הגלומים בפריט תזרום למשרד וכי עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך היחסי של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן.

3. פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר שלו.

נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים לצורך הפעלתו באופן שבו התכוונה ההנהלה.

פחת נזקף לדוח על הביצוע הכספי, בעיקר, לפי שיטת הקו הישר על פי אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק משמעותי מפריטי הרכוש הקבוע. מאחר ושיטה זאת משקפת את דפוס צריכת ההטבות הכלכליות העתידיות או את פוטנציאל השירות הגלומים בנכס. שיפורים במושכר מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת השכירות לבין אורך החיים השימושי של הנכס.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופת ההשוואה הינו כדלקמן:

-	חומרה ומחשבים	3 שנים
-	ציוד וריהוט משרדי	6-14 שנים
-	שיפורים במושכר	10 שנים

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש בכל שנת דיווח. שינויים, ככל שישנם, מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. נכסים בלתי מוחשיים

נכס בלתי מוחשי הינו נכס לא כספי, הניתן לזיהוי וחסר מהות פיזית. נכס ניתן לזיהוי אם הוא ניתן להפרדה או שנובע מהסדרים מחייבים (לרבות זכויות חוזיות או זכויות משפטיות אחרות), וזאת מבלי להתחשב אם זכויות אלה ניתנות להעברה או ניתנות להפרדה מהמשרד או מזכויות וממחויבויות אחרות.

1. הכרה לראשונה

נכס בלתי מוחשי שנרכש על ידי המשרד, מוכר לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות שניתן לייחסן במישרין להכנת הנכס הבלתי מוחשי לשימושו המיועד. נכסים בלתי מוחשיים שנרכשו במסגרת עסקה שאינה חליפין ימדדו בהתאם לשוויים ההוגן במועד העסקה.

2. פיתוח

פעילויות פיתוח קשורות בתכנית לייצור מוצרים או תהליכים חדשים או לשיפור משמעותי של מוצרים או תהליכים קיימים. עלויות בגין פעילויות פיתוח מוכרות כנכס בלתי מוחשי אם זרק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; המוצר או התהליך ישימים מבחינה טכנית ומסחרית; צפויה הטבה כלכלית עתידית או פוטנציאל שירות עתידי מהמוצר ולמשרד כוונה, יכולת ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בנכס או למכרו.

עלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי בגין פעילויות הפיתוח כוללות את שכר העבודה הישיר. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן.

3. מדידה עוקבות

נכס בלתי מוחשי מוצג לפי עלות בניכוי כל הפחתה שנצברה ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו. עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך זרק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו, יתר העלויות נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן.

4. הפחתה

סכום בר פחת של נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים שימושיים מוגדר מוקצה באופן שיטתי על פני אורך חייו השימושיים לפי שיטת הקו הישר. הוצאות ההפחתה מוכרות כהוצאות בדוח על הביצוע הכספי.

נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרים במשרד אינם מופחתים באופן שיטתי כל עוד הם אינם זמינים לשימוש. לפיכך, נכסים בלתי מוחשיים אלו, כגון עלויות פיתוח, נבחנים לירידת ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הופכים להיות זמינים לשימוש. אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופת ההשוואה הינו כדלקמן:

- תוכנות מחשבים 3-10 שנים (בעיקר 10 שנים)

האומדנים בדבר שיטת הפחתה, אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש בכל שנת דיווח. שינויים, ככל שישנם, מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. ירידת ערך נכסים

המשרד בוחן את הצורך בירידת ערך נכסים לא פיננסיים כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהיתרה בדוחות הכספיים אינה בת-השבה. במקרים בהם היתרה בדוחות הכספיים של הנכסים הלא פיננסיים עולה על הסכום בר-ההשבה שלהם, מופחתים הנכסים לסכום בר-ההשבה שלהם. הסכום בר-ההשבה הינו הגבוה מבין שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה לבין שווי השימוש.

שווי השימוש של נכסים מניבים מזומנים (נכסים שמטרת החזקתם העיקרית היא להניב תשואה מסחרית) הוא הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים, החזויים לנבוע מהשימוש המתמשך בנכס וממימושו בסוף חייו השימושיים. שווי השימוש של נכסים שאינם מניבים מזומנים הוא הערך הנוכחי של יתרת פוטנציאל השירות של הנכס. בהערכת שווי השימוש מהזומנים תזרימי המזומנים הצפויים לפי שיעור ניכיון לפני מס המשקף את הסיכונים הספציפיים לכל נכס. בגין נכס מניב מזומנים שאינו מייצר תזרימי מזומנים עצמאיים נקבע הסכום בר-ההשבה עבור היחידה מניבת המזומנים שאליה שייך הנכס. הפסד מירידת ערך יוכר מיידית בדוח על הביצוע הכספי.

הפסד מירידת ערך של נכס, מבוטל רק כאשר חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר-ההשבה של הנכס מהמועד בו הוכר לאחרונה ההפסד מירידת הערך. ביטול ההפסד כאמור מוגבל לנמוך מבין סכום ירידת הערך של הנכס שהוכר בעבר (בניכוי פחת או הפחתה) או סכום בר-ההשבה של הנכס. ביטול הפסד כאמור נזקף לדוח על הביצוע הכספי.

יא. תמיכות

תמיכות הן הטבות לרווחת הציבור המסופקות על ידי המשרד, שעבורן הוא אינו מקבל תמורה ישירה ממקבלי אותן הטבות, השווה בקירוב לערכם של הסחורות והשירותים שסופקו.

התמיכות נרשמות כהתחייבות בדוחות הכספיים בתקופה בה התרחשו האירועים שיצרו את התמיכה, כל עוד מתקיימים כל אלה:

1. למשרד יש מחויבות קיימת בגין התמיכה כתוצאה מאירוע מהעבר;

2. צפוי כי ידרש תזרים של משאבים החוצה בגין המחויבות; וכן

3. ניתן לאמוד את סכום התמיכה באופן מהימן.

התמיכות הניתנות על ידי המשרד הינן:

1. סיוע משפטי בנושאים אזרחיים למבקשים מעוטי יכולת

תמיכה זו מוענקת על ידי הסיוע המשפטי (האזרחי) הפועל מכוח חוק הסיוע המשפטי התשל"ב-1972. הסיוע המשפטי כולל ייעוץ משפטי וייצוג המבקשים בערכאות משפטיות המתבצע על ידי עורכי דין הממונים על ידי הסיוע המשפטי לפי החוק. המשרד נושא בהוצאות הכרוכות במתן השירות המשפטי, אשר בעיקרן הינן הוצאות בגין שכירת שרותי עורכי דין חיצוניים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2. ייצוג משפטי לחשודים, לעצורים, לנאשמים ולנידונים הזכאים לכך

תמיכה זו מוענקת על ידי הסנגוריה הציבורית הפועלת מכוח חוק הסנגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995. הזכאות למתן ייצוג משפטי מטעם הסנגוריה הציבורית נקבעה בחוק. המשרד נושא בהוצאות הכרוכות במתן השירות המשפטי, אשר בעיקרן הינן הוצאות בגין שכירת שרותי עורכי דין חיצוניים.

3. תמיכה לאפוטרופסים מקצועיים בגין חסרי אמצעים

תמיכה זו מוענקת על ידי המשרד, בהתאם לסעיף 3 א' לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה - 1985 ולהוראת תכ"ם 6.2 בדבר תמיכה בגופים אחרים ובהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה. התמיכה מחולקת למוסדות ציבור וגופים המשמשים אפוטרופסים לחסרי אמצעים.

יב. הכרה בהכנסות מעסקאות שאינן חליפין

עסקאות שאינן חליפין הן עסקאות שאינן כוללות חליפין של ערכים, השווים בקירוב זה לזה, בין הצדדים לעסקה.

הכנסות מעסקאות שאינן חליפין כוללות את סוגי ההכנסות הבאות:

1. אגרות - סכומים שהמשרד גובה מכוח חוקים ו/או תקנות למעט סכומים שהמשרד גובה עבור גורמים אחרים.

2. העברות - הכנסות מעסקאות שאינן חליפין שאינן מיסים ואגרות או תקציב.

נכס הנוצר כתוצאה מעסקה שאינה חליפין נמדד בעת ההכרה לראשונה לפי שוויו ההוגן במועד הרכישה. הכנסות מעסקאות שאינן חליפין מוכרות בגובה הנכס שהוכר בגין אותה עסקה, בניכוי כל התחייבות שהוכרה.

יג. הכרה בהכנסות מעסקאות חליפין

הכנסות מהספקת שרותים

הכנסות משירותים שהוענקו נזקפות לדוח על הביצוע הכספי באופן יחסי לשלב השלמת העסקה, במועד הדיווח. אומדן שלב ההשלמה מחושב בהתייחס לסקירת העבודה שבוצעה. ההכנסות נמדדות לפי השווי ההוגן של התמורה שהתקבלה או התמורה שיש זכאות לקבלה.

יד. הטבות לעובדים

1. התחייבויות בגין הטבות עובדים לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר כוללות משכורות, ימי חופשה, מחלה, הבראה והפקדות לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאות עם מתן השירותים. כאשר למשרד קמה מחויבות משפטית או משתמעת, שניתנת לאמידה מהימנה, למתן מענקים לעובדים, המשרד מכיר בהתחייבות זו במועד בו קמה המחויבות.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2. התחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד, נטו

בגין כל התחייבויות המשרד בגין סיום יחסי עובד מעביד נרשמות התחייבויות מתאימות על פי דין, הסכם, נוהג וציפיות ההנהלה.

טו. התחייבות בגין פנסיה תקציבית

תשלומי הפנסיה התקציבית לגמלאי המשרד מתבצעים על ידי מנהלת הגמלאות במשרד האוצר. בהתאם להוראת תכ"ס, המשרד רושם הוצאה בגין פנסיה תקציבית בסכום השווה ל-20.83% מסכום המשכורת ברוטו לפנסיה של שנת הדיווח כנגד קרן הון בגין פנסיה תקציבית.

באור 3: - פקדונות בנאמנות

כולל פקדונות בבנק ישראל ובבנק הדואר בגין רשות הפטנטים. לרשות הפטנטים מוגשות בקשות לרישום פטנטים בינלאומיים. האגרות בגין הרישום בחו"ל נגבות על ידי משרד המשפטים ומועברות למוסדות בינלאומיים בחו"ל. אל מול פקדונות אלה קיימת התחייבות כלפי ארגונים בחו"ל המוצגת ביתרת הזכאים. הפקדונות הינם פקדונות שקליים, בעוד שסכום ההתחייבות מסולק על פי שער דולר של ארה"ב.

באור 4: - חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין

31 בדצמבר		
2016	2017	
אלפי ש"ח		
37,795	45,682	הכנסות לקבל בגין אגרות שנתיות של רשם החברות והשותפויות (*)
8,043	14,851	ביטוח לאומי
-	12,344	הכנסות לקבל בגין עודפי האפוטרופוס הכללי
2,271	4,307	הכנסות לקבל מהמרכז לגביית קנסות (*)
338	371	הכנסות לקבל בגין אגרות של הסגוריה הציבורית
-	27	הכנסות לקבל בגין הפרקליטות
48,447	77,582	
2,447	2,447	בניכוי - הפרשה לחובות מסופקים
46,000	75,135	

(*) הכנסות לקבל בגין אגרות שנתיות של רשם החברות והשותפויות

על פי הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 - כל חברה חייבת בתשלום אגרה שנתית בשיעור ובאופן שקבע שר המשפטים בתקנות.

בספרי רשם החברות והשותפויות קיימים חובות אגרה בפיגור ליום 31 בדצמבר, 2017 אשר טרם חל עליהם דין התיישנות בסך של כ-1.96 מיליארד ש"ח (ליום 31 בדצמבר, 2016 סך של כ-1.73 מיליארד ש"ח). הנהלת המשרד פועלת לגבייה מוגברת של חובות עבר אלו, לרבות בדרך של שינויי חקיקה בנושא, כמו גם טיוב מערכת המידע והגבייה.

באור 4: - חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין (המשך)

סכום ההכנסות לקבל המוצג בדוחות הכספיים של המשרד, נובע מחובות אשר נוצרה זכאות לקבלן בשנת הדוח ובשנים שקדמו לה, ואשר התשלום בפועל בגין צפוי להתקבל בשנים הבאות (ראה גם באור 7). הסכום נקבע בהתאם להערכת ההנהלה המתבססת על ניסיון העבר ועל הפעולות שנוקט המשרד לשיפור בגביית חובות העבר. הערכת סכום זה כרוכה במרכיב של אומדן וקיימת אי וודאות לגבי גובה הסכומים שייגבו בסופו של דבר (ראה גם באור 2 ז' ו-2 יב').

כחלק מתהליך שיפור הגבייה מעביר המשרד חלק מהחובות הנ"ל לטיפול המרכז לגביית קנסות (להלן - "המרכז"), אשר גובה עמלה בסך של 5% בגין הגבייה בפועל. בעת חישוב האומדן נוכח צפי עלויות הגבייה שידרשו בגין גביית חובות אלו.

סכומים אשר נגבו על ידי המרכז עד ליום 31 בדצמבר, 2017 אך טרם הועברו למשרד נכון לאותו מועד, מוצגים, נטו מעמלות הגבייה, בסעיף הכנסות לקבל מהמרכז לגביית קנסות.

באור 5: - חייבים בגין עסקאות חליפין

31 בדצמבר		
2016	2017	
אלפי ש"ח		
1,140	1,188	רשות מקרקעי ישראל (*) משרדי ממשלה החשב הכללי אחרים
749	1,106	
358	-	
292	321	
2,539	2,615	בניכוי - הפרשה לחובות מסופקים
1,024	1,024	
1,515	1,591	

(*) החוב נובע בעיקר משרותי שומה בשנים 2007, 2009 ו-2012.

באור 6: - חייבים ויתרות חובה אחרים

31 בדצמבר		
2016	2017	
אלפי ש"ח		
819	2,048	מוסדות בגין שכר עובדים אחרים
668	749	
386	579	
1,873	3,376	

באור 7: - יתרות חובה לזמן ארוך

31 בדצמבר	
2016	2017
אלפי ש"ח	
35,993	43,790
11,202	12,823
3,162	2,382
(3,162)	(2,382)
<u>47,195</u>	<u>56,613</u>

הכנסות לקבל בגין אגרות שנתיות של רשם החברות והשותפויות (ראה באור 4) פקדון בגין חידוש כלי רכב קרן פיצויים עקב הליכים פליליים ב"ענבל" * הפרשה בגין תביעות עקב הליכים פליליים *

(* כולל כספי קרן משותפת של משרד המשפטים ומשטרת ישראל, המנוהלת על ידי הקרן הפנימית לביטוחי הממשלה בהנהלת "ענבל - חברה לביטוח בע"מ". הקרן מיועדת לשם מימון פיצויים ו/או הוצאות משפט, שישולמו לזכאים לפיצויים בהתאם לסעיפים 80 ו-81 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 ו/או בהתאם לסעיף 31 לחוק בתי המשפט נוסח משולב, התשמ"ד-1984 ו/או בהתאם לסעיף 38 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996. הקרן הוקמה ביום 31 בדצמבר, 2006. תקופת הפעלתה הינה 3 שנים, ובהתאם למסמכי הקמתה היא תחודש מידי תקופה. מדיניות המשרד הינה לבצע הפרשה לתביעות בסכום השווה ליתרת הכספים בקרן. במהלך שנת 2017 שולמו תשלומים מכספי הקרן בסך של כ- 814 אלפי ש"ח (בשנת 2016 כ- 614 אלפי ש"ח).

באור 8: - רכוש קבוע

א. הרכב

2017

חומרה ומחשבים	ציוד וריהוט משרדי	שיפורים במושכר	סה"כ
אלפי ש"ח			

עלות

110,944	99,343	77,954	288,241
16,134	6,980	27,187	50,301
1,535	122	-	1,657

יתרה ליום 1 בינואר 2017
תוספות
גריעות

<u>125,543</u>	<u>106,201</u>	<u>105,141</u>	<u>336,885</u>
----------------	----------------	----------------	----------------

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

פחת שנצבר

98,572	59,734	35,899	194,205
10,653	7,524	5,515	23,692
1,524	77	-	1,601

יתרה ליום 1 בינואר 2017
תוספות
גריעות

<u>107,701</u>	<u>67,181</u>	<u>41,414</u>	<u>216,296</u>
----------------	---------------	---------------	----------------

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

<u>17,842</u>	<u>39,020</u>	<u>63,727</u>	<u>120,589</u>
---------------	---------------	---------------	----------------

יתרת עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2017

באור 8: - רכוש קבוע (המשך)

אלפי ש"ח				2016
סה"כ	שיפורים במושכר	ציוד וריהוט משרדי	חומרה ומחשבים	
<u>עלות</u>				
259,080	69,288	85,681	104,111	יתרה ליום 1 בינואר 2016
29,395	8,666	13,685	7,044	תוספות
234	-	23	211	גריעות
<u>288,241</u>	<u>77,954</u>	<u>99,343</u>	<u>110,944</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
<u>פחת שנצבר</u>				
172,785	30,979	52,668	89,138	יתרה ליום 1 בינואר 2016
21,648	4,920	7,085	9,643	תוספות
228	-	19	209	גריעות
<u>194,205</u>	<u>35,899</u>	<u>59,734</u>	<u>98,572</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
<u>94,036</u>	<u>42,055</u>	<u>39,609</u>	<u>12,372</u>	<u>יתרת עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2016</u>

ג. מבנים וכלי רכב בשימוש המשרד

המבנים שבשימוש המשרד נמצאים בבעלות מינהל הדיור הממשלתי ומוכרים ממנו תמורת תשלומים תקופתיים. בהתאם להוראת תכ"ם 2.2.19, משרדי ממשלה לא מכירים במבנים שהוקצו לשימושם על ידי מינהל הדיור הממשלתי כרכוש קבוע.

כלי הרכב שבשימוש המשרד מוכרים ממינהל הרכב הממשלתי תמורת תשלומים תקופתיים. בהתאם להוראת תכ"ם 2.2.16, משרדי ממשלה לא מכירים בכלי רכב שהוקצו לשימושם על ידי מינהל הרכב כרכוש קבוע.

באור 9: - נכסינו בלתי מוחשיים

2017

סה"כ	נכסים בפיתוח אלפי ש"ח	תוכנות מחשבים	
<u>עלות</u>			
292,139	67,634	224,505	יתרה ליום 1 בינואר 2017
70,343	57,155	13,188	תוספות
-	(102,930)	102,930	העברות
<u>362,482</u>	<u>21,859</u>	<u>340,623</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
<u>הפחתות</u>			
91,345	-	91,345	יתרה ליום 1 בינואר 2017
25,347	-	25,347	תוספות
<u>116,692</u>	<u>-</u>	<u>116,692</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
<u>245,790</u>	<u>21,859</u>	<u>223,931</u>	<u>יתרת עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2017</u>

באור 9: - נכסים בלתי מוחשיים (המשך)

2016

סה"כ	נכסים בפיתוח אלפי ש"ח	תוכנות מחשבים
248,722	108,130	140,592
43,417	34,659	8,758
-	(75,155)	75,155
<u>292,139</u>	<u>67,634</u>	<u>224,505</u>
72,664	-	72,664
18,681	-	18,681
91,345	-	91,345
<u>200,794</u>	<u>67,634</u>	<u>133,160</u>

עלות

יתרה ליום 1 בינואר 2016
תוספות
העברות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016

הפחתות

יתרה ליום 1 בינואר 2016
תוספות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016

יתרת עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2016

באור 10: - זכאים ויתרות זכות

31 בדצמבר	
2016	2017
אלפי ש"ח	
60,473	69,915
35,908	33,886
3,797	3,128
2,094	2,094
2,932	1,444
-	420
458	406
177	838
<u>105,839</u>	<u>112,131</u>

התחייבויות לעובדים בגין ימי חופשה
הוצאות לשלם
ספקים ונותני שירותים
משרד הכלכלה
הכנסות מראש בגין אגרות
החשב הכללי
אגרות המיועדות להעברה למוסדות בינלאומיים (*
אחרים

(* ראה באור 3.)

באור 11: - התחייבויות בגין תמיכות

31 בדצמבר	
2016	2017
אלפי ש"ח	
151,905	150,202
44,354	48,179
1,214	6,878
<u>197,473</u>	<u>205,259</u>

בגין הסגוריה הציבורית (*)
בגין הסיוע המשפטי האזרחי (*)
בגין אפוטרופסים מקצועיים

(* ההתחייבויות הינן בגין שירותים משפטיים הניתנים במסגרת הסגוריה הציבורית והסיוע המשפטי האזרחי. ראה באור 2 יא).

באור 12: - התחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד

א. הרכב:

31 בדצמבר	
2016	2017
אלפי ש"ח	
74,508	78,060
74,905	89,457
<u>149,413</u>	<u>167,517</u>

בשל ימי מחלה
בשל פיצויי פיטורין

א. בהתאם לחוקי העבודה וההסכמים הקיימים, מכוסות רוב התחייבויות המשרד, בגין פיצויי פיטורין, על ידי הפקדות שוטפות לקופות הגמל (כהגדרתן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, הכוללת את קרנות הפנסיה, קופות הביטוח וקופות הגמל לתגמולים ולפיצויים, להלן- "קופות גמל"), מתוקף סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963.

סכומי הצבירה בקופות הגמל הינם על שם העובד. קופות הגמל מקבלות על עצמן את חבות המשרד הנובעת מהסכמי העבודה ומשחררות את המשרד מתשלומים נוספים. יתרת ההתחייבויות הכלולה בדוחות הכספיים, הוערכה באופן שמרני כך שכל העובדים יהיו זכאים להשלמת פיצויי פיטורים.

ייתכן כי ישנם עובדים אשר אינם בתחולת סעיף 14, אך להערכת ההנהלה מדובר במספר שאינו מהותי ולפיכך לא בוצעה הערכה של סכומים אשר הופקדו בקופות הגמל ואשר אמורים להקטין את ההתחייבות בגינם.

התחייבות המשרד לתשלום פיצוי עבור ימי מחלה שלא נוצלו לעובדים הזכאים לכך בתוקף הסכמי עבודה, חושבה על בסיס שכרם האחרון של העובדים למועד הדיווח, לפי יתרת ימי המחלה שלא נוצלו למועד הדיווח.

באור 12: - התחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד (המשך)

ב. התחייבות המשרד בגין פנסיה תקציבית מכוסה על ידי מינהלת הגמלאות שבמשרד האוצר. על פי הוראת החשב הכללי, החל משנת 2012, חישוב העלות השנתית של ההטבה הרעיונית בגין עובדים הזכאים לפנסיה תקציבית בדוחות המשרד נקבע לכ- 20.83% מעלות השכר הפנסיוני השנתי.

באור 13: - הפרשה לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות

המשרד מהווה צד בתביעות אזרחיות שונות המוגשות נגדו, אשר בחלקן עשויות להסתיים בפשרות או בפסקי דין נגד המשרד אשר עשויים לחייבו במתן פיצוי כספי. ההליך השיפוטי עשוי לעיתים להימשך על פני מספר תקופות חשבונאיות, כאשר לאורך התקופה, אומדן הסכום שבו יחויב המשרד יכול להשתנות. הנהלת המשרד ויועציו המשפטיים, העריכו כי צפוי שחלק מתביעות אלה יגרמו למחויבות המשרד וכי קיים אומדן מהימן של סכום המחויבות.

כנגד המשרד הוגשו מספר תביעות משפטיות הנובעות ממהלך הפעילות הרגיל בסכום כולל של כ- 61 מליוני ש"ח. בגין התביעות האמורות נערכו הפרשות בסך של כ-24 מליוני ש"ח. לדעת הנהלת המשרד המסתמכת על חוות דעת של יועציו המשפטיים, ההפרשות הקיימות בספרים מספיקות לכיסוי ההפסדים הצפויים בגין התביעות האמורות.

כנגד מספר גורמים, והמשרד ביניהם, הוגשה בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית בסכום כולל של כ- 313 מליוני ש"ח. לדעת הנהלת המשרד, בהסתמך על חוות הדעת של היועצים המשפטיים של המשרד, בשלב זה אין סיכון ממשי מבחינת סכומי התביעה, כל עוד הבקשות לא אושרו להתברר כתובענות ייצוגיות. לפיכך, לא נכללה הפרשה בספרים בגינה.

כנגד המשרד הוגשו מספר תביעות משפטיות הנובעות ממהלך הפעילות הרגיל בסכום כולל של כ- 106 מליוני ש"ח. הנהלת המשרד, בהסתמך על יועציה המשפטיים, מעריכה כי סיכויי התביעות קלושים או שלמשרד טענות הגנה טובות כנגד התביעות. לאור האמור לעיל, המשרד לא כלל בספרים הפרשה בגין התביעות האמורות.

בנוסף, הוגשו כנגד המשרד תביעות משפטיות הנובעות ממהלך הפעילות הרגיל בסכום כולל של כ- 56 מליוני ש"ח. לדעת הנהלת המשרד, בהסתמך על יועציה המשפטיים, אין ביכולתה להעריך את סיכוייהן בשלב זה, לפיכך לא נכללה הפרשה בספרים בגינן.

באור 14: - הכנסות מאגרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
אלפי ש"ח		
285,065	296,356	אגרות מרשם החברות והשותפויות
106,284	107,804	אגרות מרשות הפטנטים
95,015	94,585	אגרות מרישום והסדר מקרקעין
64,934	64,183	אגרות מרשם המשכונות
114,852	131,100	אגרות אחרות
<u>666,150</u>	<u>694,028</u>	

האגרות השנתיות של רשם החברות והשותפויות נרשמות על בסיס צבירה. רישומן של אגרות אלה נעשה על בסיס אומדן אשר הינו בעל מרכיב של אי וודאות (ראה באור 4). ההכנסות מיתר האגרות נרשמות ברובן בעת גבייתן (קרי על בסיס מזומן) ולא על בסיס צבירה.

להערכת הנהלת המשרד, סכום ההכנסות לקבל בגין אגרות אשר לא נרשמו בספרי המשרד על בסיס צבירה לתאריכי הדיווח (עקב רישומן על בסיס מזומן), אינו מהותי בהתייחס לדוחות הכספיים של המשרד.

באור 15: - הכנסות מהעברות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
אלפי ש"ח		
60,470	58,679	תקבולים מהאפוטרופוס הכללי
16,973	17,075	חוזר הוצאות משפט
906	1,567	הכנסות מהשתתפות
-	130	תקבולים בגין עזבונות
<u>78,349</u>	<u>77,451</u>	

באור 16: - הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
אלפי ש"ח		
8,602	12,344	עודפי האפוטרופוס הכללי
3,005	827	חלק המדינה בתביעות משפטיות של היחידה למיקור חוץ
292	278	השתתפות זכאים לייצוג מתוקף חוק הסיוע המשפטי
<u>11,899</u>	<u>13,449</u>	

באור 17: - הכנסות מעסקאות חליפין

כוללות בעיקר הכנסות משירותי שומת מקרקעין על ידי השמאי הממשלתי ומביצוע השתלמויות על ידי המכון להשתלמות פרקליטים.

באור 18: - שכר עבודה והטבות לעובדים

א. ההרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
אלפי ש"ח		
967,160	1,052,791	שכר עבודה
2,241	27,546	גידול בהתחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד
23,690	21,677	הוצאות בגין פנסיה תקציבית (ראה באור 2 טו')
23,634	11,811	הוצאות בגין פרישת עובדים
<u>1,016,725</u>	<u>1,113,825</u>	

ב. להלן פרטים לגבי אוכלוסית העובדים במשרד על פי הדירוגים השונים:

31 בדצמבר		
2016	2017	
עובדים		
1,128	1,174	פרקליטים וסנגורים ציבוריים
1,009	1,109	מתמחים וסטודנטים
774	759	מינהלי
498	572	מח"ר ואקדמאים
406	457	משפטנים, יועצים משפטיים והשירות המשפטי
126	124	בוחני פטנטים
109	107	עובדים בכירים
63	69	כלכלנים
57	64	מוקבלים לשופטים ונושאי משרה שיפוטית (קאדים)
144	131	אחרים
<u>4,314</u>	<u>4,566</u>	

ההטבות להן זכאים העובדים כוללות בין השאר: ביגוד, הבראה, מענק יובל, ספרות מקצועית, דמי חבר לאגודות השונות בהתאם לדירוג, החזר שכר לימוד והשתלמויות, פרס המשרד/עובד מצטיין.

באור 19: - הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
אלפי ש"ח		
287,623	290,753	תחזוקה ותפעול
74,961	76,617	שכירות מבנים וציוד (*)
62,026	54,194	משרדיות
46,842	52,685	ייעוץ מקצועי
40,329	49,039	פחת והפחתות
10,324	8,350	הדרכה והשתלמויות
20,912	(2,884)	משפטיות (התאמת הפרשה)
47	-	חובות מסופקים
<u>543,064</u>	<u>528,754</u>	

(*) מבני המשרדים בהם פועל המשרד, מוכרים בחכירה תפעולית ממינהל הדיור הממשלתי. בהתאם להוראת תכ"ם 2.2.19 חיובי מינהל הדיור הממשלתי בגין דמי השתתפות נרשמו כהוצאה שוטפת בספרי המשרד בתקופת החיוב.

באור 20: - תמיכות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
אלפי ש"ח		
318,609	340,714	זכויות ברוטו (*)
(35,389)	(41,497)	בניכוי - השתתפות המוסד לביטוח לאומי
19,583	22,226	תמיכות לאפטרופוסים מקצועיים (**)
<u>302,803</u>	<u>321,443</u>	

(*) הסעיף כולל רק את העלויות בגין תשלום לעורכי דין חיצוניים. עלויות בגין שכר עובדי המשרד הפועלים בתחום התמיכות, נכללות בבאור 18 א' - שכר עבודה והטבות לעובדים. עלויות בגין שכר דירה והוצאות אחרות הקשורות באותה פעילות נכללות בבאור 19 - הנהלה וכלליות.

(**) החל משנת 2016, משרד המשפטים בחר להגן על אוכלוסיית חסרי האמצעים הנזקקים לשירותי אפטרופסות על ידי חלוקת תמיכות לאפטרופוסים מקצועיים הנותנים שירותים לחסרי אמצעים. התמיכות חולקו ל-7 אפטרופוסים מקצועיים עבור טיפול בכ-3,000 חסרי אמצעים. התשלום לכל תאגיד חושב לפי מספר חסרי האמצעים שקיבלו שירותי אפטרופסות מאותו תאגיד ואופי האפטרופסות.

נספח לדוחות הכספיים

נספח א' - דוח ביצוע תקציב ההוצאות לפי תחומי פעולה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017 (לא מבוקר)

המשרד מיישם את תקן חשבונאות ממשלתי מספר 24, בדבר "הצגת מידע תקציבי בדוחות הכספיים" (להלן "התקן"), הדורש השוואה בין התקציב המקורי לבין התקציב הסופי וכן בין הסכומים בפועל לתקציב הסופי. התקן דורש גם מתן גילוי אשר יתאר את הסיבות להבדלים מהותיים בין התקציב לבין הסכומים בפועל וכן בין התקציב המקורי לתקציב הסופי.

התחייבויות		התקציב על שינויו		ביצוע		תקציב על שינויו		במליוני ש"ח	
אחוז	לשנה	אחוז	הכנסה	הכנסה	הכנסה	הכנסה	הכנסה	תחום	תחום
ביצוע (**)	הבאה (*)	ביצוע	מיועדת	ברוטו	מיועדת	ברוטו	מיועדת	פעולה	פעולה
99.3%	294.7	86.7%	310.2	2,017.8	(585.5)	2,328	1	ראשי	851
98.8%	3.4	88.3%	3.8	28.8	(7.3)	32.6	2	בתי דין באחריות משרד המשפטים	852
	<u>298.1</u>		<u>314</u>	<u>2,046.6</u>	<u>(592.8)</u>	<u>2,360.6</u>			

(*) התחייבות לשנה הבאה - על פי חוק יסודות התקציב, ניתן לבצע התחייבות לשנה העוקבת על בסיס תקציב מזומן (לא הראה להתחייב). התחייבויות אלו צפויות להתממש בשנת התקציב 2017.

(**) אחוז ביצוע לאחר התחייבות לשנה הבאה.

(1) תחום פעולה זה יועד בעיקרון למימון תשלומי שכר לעובדי המשרד ויחידותיו, ייעוץ משפטי לממשלה ושירותים אחרים, כגון:

- מיחשוב ותפעול של יחידות המשרד.
- העסקת קבלנים ויועצים.
- תשלומים על פי חוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972.
- תשלומים על פי חוק הסגוריה הציבורית, התשל"ו-1955.
- עלויות מנהלת היחידות המקצועיות (מועצת רואי חשבון, רשם המתווכים, מועצת שמאי המקרקעין, המחלקה לנישוי חוקרים ושירותי שמירה, המחלקה לנישוי נוטריונים ומערכת "רשומות").
- הוצאות הפרקליטות לניהול משפטים ותשלומי פיצויים אזרחיים, וכן להוצאות בגין מיקור חוץ של תיקים שהועברו לטיפול של עורכי דין פרטיים.

(2) תוכנית זו מהווה מקור לתשלומי שכר, תפעול, מיחשוב ודיר של בתי הדין השרעיים ושל בתי הדין הדרוזים.

נספח לדוחות הכספיים

נספח ב' - דוח שינויים בתקציב הוצאות (ברוטו) לפי תחומי פעולה (לא מבוקר)

אחוז ביצוע מתקציב על שינויי		אחוז ביצוע מתקציב מקורי		ביצוע תקציב על שינויי		תקציב על שינויי		תקציב מקורי		שינויים		תקציב מקורי		שינויים		תקציב מקורי		שינויים		תקציב מקורי		שינויים	
אחוז ביצוע על שינויי	מתקציב על שינויי	אחוז ביצוע מתקציב מקורי	מתקציב מקורי	ביצוע תקציב על שינויי	תקציב על שינויי	עודפים	תקציב לפני עודפים	עודפים	תקציב לפני עודפים	עודפים	שינויים	תקציב מקורי	שינויים	תקציב מקורי	שינויים	תקציב מקורי	שינויים	תקציב מקורי	שינויים	תקציב מקורי	שינויים	תקציב מקורי	שינויים
86.7%	101.1%	101.1%	2,017.8	2,328	203.2	2,124.8	128.6	1,996.2	128.6	1,996.2	128.6	1,996.2	128.6	1,996.2	128.6	1,996.2	128.6	1,996.2	128.6	1,996.2	128.6	1,996.2	128.6
88.3%	91.1%	91.1%	28.8	32.6	2.5	30.1	(1.5)	31.6	(1.5)	31.6	(1.5)	31.6	(1.5)	31.6	(1.5)	31.6	(1.5)	31.6	(1.5)	31.6	(1.5)	31.6	(1.5)
			2,046.6	2,360.6	205.7	2,154.9	127.1	2,027.8	127.1	2,027.8	127.1	2,027.8	127.1	2,027.8	127.1	2,027.8	127.1	2,027.8	127.1	2,027.8	127.1	2,027.8	127.1

נספח ג' - דוח התאמת הגרעון החשבונאי לגרעון התקציבי (לא מבוקר)

באלפי ש"ח

לשנה שהסתיימה
ביום
31 בדצמבר
2017

65,949	עודף לפי דוח על הביצוע הכספי
(40,132)	התאמות לגרעון החשבונאי שאינן מקובלות ביטוי תקציבי
27,546	שינוי בחיובים ויחרות חובה
21,677	זכויות עובדים - גידול בהפרשות סוציאליות
7,786	פנסיה תקציבית
(8,095)	תמיכות
(26,553)	הפרשה לתביעות משפטיות
(44,996)	רכוש קבוע - הוצאות פחת בניכוי רכישות, נטו השנה
(3,182)	נכסים בלתי מוחשיים - הוצאות הפחתה בניכוי רכישות השנה
	שינויים אחרים בנכסים והתחייבויות שלא קיבלו ביטוי תקציבי
-	איזון תקציבי (תקבולים במזומן כנגד הוצאות במזומן)